

«ITZIAR OKARIZ. RESPIRACIÓ I ALTRES SONS»

A cura de Cèlia del Diego

Planta 0

27.10.2018 – 06.01.2019

«ELS MARGES.

PRODUCCIONS AFECTIVES, POLÍTiques I ESTÈTIQUES DES DE DINS I FORA

D'UN TERRITORI»

A cura Jordi Antas i d'Antoni Jové

Planta 1

«SONS D'AIGUA»

Espai miniPanera

«SEQÜÈNCIA EDITORIAL II»

Centre de documentació

27.10.2018 – 24.02.2019

Tipògraf en residència 2018:

La Coma Studio

Dossier de premsa

Generalitat de Catalunya
Departament de Cultura

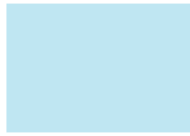

centre d'art la panera

LA PAERIA

Ajuntament de Lleida

El Centre d'Art la Panera obre el seu nou programa expositiu, el pròxim dissabte 27 d'octubre, a les 12.00 h.

L'atenció als mitjans tindrà lloc el mateix dissabte, a les 11.30 h.

Assistiran a la inauguració:

- **Fèlix Larrosa, alcalde de Lleida**
- **Montserrat Parra, regidora de Cultura**
- **Cèlia del Diego, directora del Centre d'Art la Panera i comissaria de «Itziar Okariz. Respiració i altres sons»**
- **Itziar Okariz, artista**
- **Albert Bayona, Martin Llaneras i Bárbara Sánchez Barroso, artistes**
- **Jordi Antas i Antoni Jové, comissaris de l'exposició «Els marges. Produccions afectives, polítiques i estètiques des de dins i fora d'un territori»**
- **Txuma Sánchez i Oriol Fontdevila, directors artístics de la Sala d'Art Jove**
- **Pau Elias, músic**

Es podran veure les exposicions:

«ITZIAR OKARIZ. RESPIRACIÓ I ALTRES SONS» A cura de Cèlia del Diego

«ELS MARGES. PRODUCCIONS AFECTIVES, POLÍTiques I ESTÈTIQUES DES DE DINS I FORA D'UN TERRITORI» A cura de Jordi Antas i Antoni Jové

«SONS D'AIGUA» de Pau Elias

«SEQÜÈNCIA EDITORIAL II»

Planta 0

«ITZIAR OKARIZ. RESPIRACIÓ I ALTRES SONS»

A cura de Cèlia del Diego

27.10.2018 – 06.01 2019

L'expressió més in/significant del signe

La veu d'Itzar Okariz i dels seus col·laboradors envaeix la planta baixa de La Panera. El *grade la veu*, manllevant l'expressió de Roland Barthes, és l'encarregat de cosificar la invisibilitat d'aquells que habiten la mostra «Respiració i altres sons», el que tradueix la imatge mental de la paraula a la seva representació sonora. L'artista, que es resisteix a la normativització i a les convencions pròpies del llenguatge, experimenta amb la seva desarticulació a la recerca d'unitats de significació mínimes: sons, mots, crits, gests, són aïllats, descentrats, fragmentats, amplificats i repetits, una vegada, i una altra, i una altra, i una altra.

Però la repetició mai succeeix de la mateixa manera. Tot i que potser aparentment no modifica res en l'objecte que es repeteix, sí que ho fa en qui la contempla, i no només perquè l'espera de l'element repetit suposi una anticipació d'aquell que prèviament ja ha estat retingut a la memòria, sinó sobretot perquè —com diu Gilles Deleuze en el seu assaig *Diferencia y repetición*— «la manera com la sensació, la percepció, però també la necessitat i l'herència, l'aprenentatge i l'instint, la intel·ligència i la memòria participen en la repetició es mesura en cada cas per la combinació de formes de repetició, pels nivells en els quals s'elaboren aquestes combinacions, per la posada en relació d'aquests nivells...». Cadascuna de les repeticions ocorre en unes circumstàncies i en un temps específics que la fan necessàriament única (i irrepètible). Cada nova reproducció cedeix l'espai a la possibilitat de ser rebuda pel visitant d'una manera diferenciada, i de ser dotada així de noves significacions.

L'exposició s'obre en un estat de latència en el qual aparentment res succeeix i alhora tot està per succeir. Dos altaveus i una imatge congelada aguaiten silencis senglés moments d'activació. D'una banda, l'enregistrament de la performance *Contrarywise* (2010), on Itziar Okariz estudia les possibilitats comunicatives que li ofereixen els adverbis d'afirmació i de negació, i entra en diàleg amb ella mateixa gràcies a l'efecte mirall que li proporciona un dispositiu electrònic que li retorna la seva pròpia veu amb un retard variable. Els girs imprevisibles que es produeixen en aquest desdoblament, tant pel que fa a l'alternança ritmada entre els sí i els no com a la gradació d'entonacions, fan evolucionar la conversa de la convicció al dubte, de la conformitat a la discussió. En la mateixa línia d'investigació se situa *Irrintzi. Repetición* (2007), el document videogràfic d'una acció que l'artista va realitzar a porta tancada als espais del Museo Guggenheim de Bilbao. L'*irrintzi* és una forma de llenguatge primigènia de la tradició basca mitjançant la qual els pastors es comunicaven entre les valls gràcies a la reverberació que els proporcionaven les muntanyes, i que amb el temps ha esdevingut un símbol identitari de celebració de la cultura basca, i fins i tot una eina de reivindicació política. Un crit ancestral que l'artista ha posat a prova en múltiples ocasions. A l'espai de La Panera, i amb una freqüència establerta, els *irrintzis* d'Okariz irrompen sense previ avís i ressonen pertot, fins al punt de curtcircuitar per uns instants la resta d'intervencions de l'exposició.

La performance ha estat transferida a l'espai expositiu mitjançant una instal·lació que dissocia la imatge del so. Aquest és un recurs en el qual l'artista està aprofundint en els seus treballs més recents, per exemple a *Las estatuas* (2018), que és una col·lecció oberta de gravacions de les converses que manté amb objectes inanimats com *La musa* de Brancusi, al Guggenheim de Nova York, o un atleta grec i un reliquiari del segle XVI, al Metropolitan. En elles, l'acció és enregistrada per la càmera d'un mòbil en la qual es filtra el so ambiental del museu, però no s'arriba a capturar la veu de l'artista. En aquest treball la narració es construeix a partir de les absències que es generen pel desconeixement dels continguts d'aquestes «converses» (unilaterals) de les quals només percebem el rastre. La proposta posa en qüestió els estàndards de l'acte comunicatiu, de la mateixa manera que les accions de *Mear en espacios públicos y privados* o *Trepar edificios*

públicos van suposar un desafiament a les normatives de comportament establertes en aquests espais.

La relació de seducció entre la càmera i l'experiència física d'accions més o menys comunes, com parlar, saltar o ballar, han estat presents al llarg de tota la seva carrera. A *Un, dos, tres, pajarito inglés* (2018), l'acte conscient de respirar i la pràctica de la congelació del moviment pròpia d'aquest joc infantil vertebraren la proposta. Imatge i so són de nou discriminats. Set altaveus antropomorfs reproduïen de manera gairebé escultòrica l'exercici de figuració sonora d'un tipus de respiració de ioga anomenada *Ujjayi* o respiració oceànica, que, com el seu nom apunta, recorda la remor de les ones del mar. D'acord amb les indicacions de l'artista, els intèrprets d'aquest cor de respiracions aturaven la seva acció quan la càmera els enfocava. El tractament fragmentat i reiterat de la imatge atzarosa enregistrada per la càmera i la seva projecció sobre els panells acústics que emmarquen la instal·lació la converteixen gairebé en un patró d'estampació de ressonàncies orientals.

Aquesta experimentació amb la fragmentació, amb la capacitat de narració d'allò que és absent (que no es veu o no se sent), la diferència que habita en la repetició, la latència i el gest congelat ritmen una mostra protagonitzada per la recerca del signe mínim d'identitat amb la qual Itziar Okariz posa en relació les possibilitats de construcció espacial que li ofereix l'escultura amb la identificació dels límits i la transgressió de les normes que desenvolupa al llarg de la seva dilatada trajectòria en la pràctica de la performance, quan ja fa prop de vint-i-cinc anys d'aquells dies en què ballava davant l'objectiu al ritme de la banda postpunk Siouxsie and the Banshees.

Cèlia del Diego

Directora del Centre d'Art La Panera

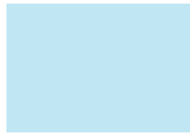

Respiración (2018)

Aquesta performance es construeix a partir d'un cor de respiracions entre dos performers.

Ujjayi és un tipus de respiració que s'utilitza en la pràctica del ioga, de la qual l'artista es instructora. El sentit de la paraula *ujjayi* és «jo victoriós»; normalment es tradueix com «respiració oceànica», perquè aquesta és la imatge que genera. És important el caràcter figuratiu de la peça, entre l'espai abstracte del so de la respiració i la figuració que produeix, com si el signe i el sentit estiguessin separats, fracturats.

La veu, la subjectivitat, està implícita en la respiració individual; cada persona és identificable amb la seva respiració, de manera que aquesta es constitueix en un signe mínim de la identitat de l'individu.

Planta 1

«ELS MARGES.

PRODUCCIONS AFECTIVES, POLÍTIQUES I ESTÈTIQUES DES DE DINS I FORA D'UN TERRITORI»

A cura d'Antoni Jové i Jordi Antas

27.10.2018 – 24.02.2019

Albert Bayona / Martin Llavaneras / Agnès Pe / Antoni Pinent / Bárbara Sánchez Barroso

Aquesta exposició col·lectiva desplega una part de l'Arxiu Javelina, una iniciativa del Centre d'Art La Panera que pretén consolidar un escenari específic per a les arts visuals en el context de les terres de Lleida, amb la voluntat de trencar els límits entre els conceptes, de vegades excloents, de centre i perifèria.

L'exposició ha de permetre descobrir i redescobrir artistes nascuts a Lleida amb uns treballs en plena consonància amb el llenguatge de les arts visuals contemporànies. El factor territorial només és el punt de partida, atès que les obres seleccionades estan produïdes al marge de condicionants locals i s'emmarquen en discursos de plena vigència en l'art actual.

El projecte expositiu s'estructura al voltant d'una sèrie d'artistes que treballen diferents llenguatges audiovisuals, lluny dels formats convencionals i subvertint els marcs conceptuals i formals més convencionals i institucionalitzats. «Els marges» indaga diferents pràctiques audiovisuals, com ara el cinema d'exposició, la videoperformance, el *found footage* o la instal·lació sonora.

El títol «Els marges» fa al·lusió a la naturalesa dels treballs seleccionats, que volgutament se situen en oposició als sistemes de representació institucionalitzats en l'àmbit audiovisual. Són artistes que, com Albert Bayona, prefereixen rescatar i recontextualitzar

metratges i filmacions ja existents, o com ara Antoni Pinent, indagar la història del cinema experimental i fer *remakes* d'obres clàssiques i fins i tot actualitzar-les i ampliar-ne el ressò mitjançant les noves possibilitats que ens ofereix la tecnologia. Seguint en l'àmbit audiovisual, Bárbara Sánchez Barroso aposta pel cinema d'exposició, cuidant-ne escrupolosament la forma i el contingut, però al marge del que és previsible i reconoscible. Per altra banda, també ens trobem artistes que desborden el concepte d'instal·lació, com Agnès Pe, i reprenen actituds que amplifiquen experiències performatives dels seixanta, com ho demostra Martin Llaveneras quan s'enfronta a la natura o al patrimoni cultural.

OBRES

Antoni Pinent (Lleida, 1975)

GIOCONDA / FILM, 1999

#1 sèrie de 2

Caixa de llum

70 × 125 × 20 cm

14 tires de pel·lícula de 35 mm disposades verticalment (49 × 71,5 cm)

1 / 35mm, 2014-2018

Instal·lació de 4 tires de pel·lícula de 35 mm

100 × 35 cm (de dalt a baix: 1 polzada, 1 peu, 1 segon, 1 metre)

KINOSTURM KUBELKA / 16 variaciones, 2009

Instal·lació de 64 tires de cinema de 35 mm, disposades verticalment

Detalls de projecció: 35 mm, blanc i negre, so, 1 min 36 s (2.304 fotogrames)

224 × 68,5 cm

QR CODE / FILM [#4], 2017-2018

Caixa de llum

6 tires de pel·lícula (70 mm / 15 perf. IMAX) disposades horitzontalment

Contingut film, incisió i tall fet amb làser

60 × 60 × 15 cm

Núm. 2, sèrie de 10 + 1 prova d'artista

Totes les obres són cortesia de l'artista

Antoni Pinent reivindica a ultrança la vigència i la necessitat de continuar treballant el llenguatge cinematogràfic en format analògic. Amb una sòlida trajectòria internacional com a cineasta, comissari i investigador, es manté ferm en la defensa del cinema experimental, allunyat completament dels circuits comercials i profundament compromès amb el descobriment i redescobriment de noves maneres de formalitzar i conceptualitzar el cinema. A través de quatre obres descobrim part del periple creatiu d'aquest artista; des de la primera versió de *GIOCONDA / FILM* (1999), produïda a Lleida, fins a *QR CODE / FILM [#4]* (2017-2018), produïda a Venècia, hi trobem un nexa comú: la revaloració del material cinematogràfic en si mateix i la seva transformació posterior per fer emergir diferents discursos teòrics i narratius. *GIOCONDA / FILM* suposa la incorporació de la quarta dimensió (el temps) i el so (la pista d'àudio òptic) en una pintura clàssica i icònica. La reflexió més pura sobre el format cinematogràfic la trobem a *1 / 35mm* (2014-2018), on els fotogrames se'ns mostren en la seva nuesa. *KINOSTURM KUBELKA / 16 variaciones* (2009) és un *remake* de la pel·lícula *Arnulf Rainer* (1958-1960), de Peter Kubelka, un referent del cinema experimental. Finalment, *QR CODE / FILM [#4]* suposa una nova investigació d'Antoni Pinent, que li permet combinar els formats analògics i digitals a través de la incorporació dels codis QR en una sèrie d'objectes-film que ens permeten visionar en els nostres dispositius (mòbils, *tablets*, etc.) les pel·lícules que ens trobem a l'espai expositiu. Així mateix, en aquesta peça fa un homenatge a Eadweard Muybridge, inventor de la cronofotografia, precedent del cinema.

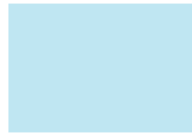
Agnès Pe (Lleida, 1985)

LRAX (Light Range Acoustic Xenomorph), 2018

Instal·lació sonora

Cortesia de l'artista

LRAX (Light Range Acoustic Xenomorph) investiga el so com a arma des d'una plataforma molt més àmplia, que l'artista anomena «Jericó». El so *LRAX* es projecta mitjançant uns dispositius o unes entitats sensibles a la llum que generen un tipus de freqüència, la qual

cosa provoca una certa desorientació. Una obra a mig camí entre la instal·lació sonora i el cinema de ciència-ficció, que fusiona múltiples camps d'interès a partir de crear un imaginari entre éssers agressius (referència als antagonistes de la saga *Alien*), dissenyats com a armes per destruir la humanitat, i l'avís per megafonia a un tumult de manifestants, en el moment que se n'iniciarà la dispersió mitjançant canons sònics.

Martin Llaveneras (Lleida, 1983)

***Overlay*, 2013**

Pel·lícula, 16 mm, 5'

***The power of the press belongs to those who can operate one*, 2014**

Pedra litogràfica calcària, tinta d'impressió litogràfica

50 × 45 × 2,5 cm

Totes les obres són cortesia de l'artista

Overlay (2013) és una pel·lícula en 16 mm, en què l'artista intenta escalar un menhir de finals del període neolític. Una presència performativa mitjançant el cos de l'artista, que associa la naturalesa material del monument amb la pràctica esportiva de l'escalada. Un reconeixement gestual i matèric centrat en el caràcter ambigu de l'escultura i en el constructe cultural com a hàbitat per al treball en art.

The power of the press belongs to those who can operate one (2014) recupera una pedra litogràfica trencada durant el procés reiterat de reproducció de còpies litogràfiques. Aquesta matriu industrial, sediment orgànic i artefacte tecnològic, evidencia l'erosió implícita en la producció d'imatges, un negatiu material restant que l'artista relaciona amb els cicles vitals i el flux constant de les matèries primeres.

Bàrbara Sánchez Barroso (Lleida, 1987)

***La Odisea*, 2018**

Videoprojecció, 17' i documentació

Cortesia de l'artista

Obra produïda per la Fundació Joan Miró, Barcelona

La Odissea parteix d'un record d'infantesa i, mitjançant una revisió lliure del mite d'Odisseu, en clau femenina, narra un viatge que ella mateixa emprèn per mar amb la voluntat de reconstruir els seus propis orígens: trobar una cova en una illa on suposadament fou concebuda. Més que un enclavament geogràfic concret, aquest lloc és un espai mental i arquetípic que en el film funciona com una representació simbòlica i metafòrica de diversos conceptes: l'espai fictici, l'inconscient, la noció mítica d'origen i fins i tot la vida intrauterina. Ens trobem entre la ficció i la narració biogràfica, amb la pulsio inherent a la naturalesa humana de transformar l'experiència en narració.

Albert Bayona (Lleida, 1954)

***Cosmonaut*, 2015**

Vídeo digital, 5'

***Insensatez*, 2018**

Videoprojecció, 8' 15''

Totes les obres són cortesia de l'artista

A través de dues obres audiovisuals podem descobrir com aquest artista treballa a partir de materials propis i d'altres d'aliens, recombinant-los per generar nous significats i continguts.

Cosmonaut (2015) suposa un desdoblament antiheroic utilitzant diferents talls de filmació i superposició d'escenes. Un reciclatge audiovisual que crea una petita història en la qual trenca els patrons establerts emfatitzant i satiritzant els mitjans de comunicació de l'era digital.

Insensatez (2018) és una peça de nova producció en què es mostren dues escenes simultànies. Una, el primer pla d'un arbre, dona pas a l'escena d'un jardiner tallant-ne un fins que descobrim el paisatge que hi ha al darrere. L'altra escena té lloc en un parc, on Lidia (Jeanne Moreau), al costat d'un arbre, diu a Giovanni (Marcello Mastroianni), en la

pel·lícula *La notte* (Michelangelo Antonioni, 1961), que ja no l'estima, i continua llegint una carta d'amor que ell li havia escrit, però que ell no recorda. Giovanni reacciona intentant seduir-la, mentre la càmera gira i abandona l'escena per reunir-se amb el paisatge. Un relat amable i amarg al mateix temps, que transcorre entre un simbolisme irònic i alhora postromàntic.

PROGRAMA D'ACTIVITATS: «JAVELINES, ARPONS I LLANÇAMENTS»

Conferència audiovisual de Bárbara Sánchez Barroso

«Jo ja he estat aquí. Friccions entre realitat i ficció en la meva videografia»

Espai Funatic

Dimarts 30 d'octubre de 2018, a les 11.30 h

Llançament de projectes de l'Arxiu Javelina amb la presència dels artistes de l'arxiu i dels comissaris i comissàries Ángel Calvo Ulloa, Julia Morandeira, Irina Mutt i Marta Ramos Yzquierdo

Centre d'Art La Panera

Dissabtes 17 i 24 de novembre de 2018, de 10.00 a 14.00 h

Trobada amb la PAAC (Plataforma Assembleària d'Artistes de Catalunya)

Centre d'Art La Panera

Dissabte 24 de novembre de 2018, a les 16.00 h

Trobada d'espais i promotors de les arts visuals de les terres de Lleida

En el marc de l'assemblea de Xarxaprod

Centre d'Art La Panera

Divendres 30 de novembre de 2018

Debat entre Martin Llavaneras i el comissari Alejandro Alonso Díaz

Centre d'Art La Panera

Dissabte 1 de desembre de 2018, a les 12.00 h

Conferència audiovisual d'Antoni Pinent

«Antoni Pinent / Entre perforacions»

Espai Funatic

Divendres 14 de desembre de 2018, a les 11.30 h

Taller i concert familiar de Nadal a càrrec de Pau Elias

«Aquafonia, música i aigua»

Dissabte 22 de desembre de 2018

Taller: de les 10.30 a les 11.30 h

Concert: a les 12.00 h

Places limitades. Cal inscriure-s'hi a educaciolapanera@paeria.es.

Concert d'Agnès Pe, «LRAX (live / en viu)», i presentació del catàleg de l'exposició

Centre d'Art La Panera

Divendres 25 de gener de 2019, a les 19.00 h

Conferència audiovisual d'Albert Bayona

«Everything is a Remix»

Espai Funatic

Dijous 7 de febrer de 2019, a les 19.00 h

Planta 1

«SEQÜÈNCIA EDITORIAL II»

Edicions Sala d'Art Jove i La Panera, 2017 i 2018

Centre de documentació

27.10.2018 – 24.02.2019

Miquel Cañellas / Pablo Lerma / Pol Masip / Guillem S. Arquer

Les quatre darreres publicacions editades conjuntament per la Sala d'Art Jove i el Centre d'Art la Panera, seleccionades a través de la convocatòria anual que fa la Generalitat de Catalunya.

PUBLICACIONS:

Miquel Cañellas
El olor de una montaña por dentro

Pablo Lerma
Greenfield. The Archive

Pol Masip
104 viviendas

Guillem S. Arquer
Terra incògnita

TIPÒGRAF EN RESIDÈNCIA 2018

La Coma Studio

La Coma Studio: l'any 2015 inicien el seu projecte personal una parella de joves dissenyadors gràfics formats a l'Escola Massana i a l'Escola EINA de Barcelona. Desenvolupen projectes d'identitat i editorial, donant sempre un paper principal al concepte, la simplicitat formal i la tipografia.

Entenen el recurs tipogràfic com una eina vertebradora del discurs gràfic, i l'utilitzen tant a partir de l'experimentació física com de l'exploració de la seva pròpia morfologia. Per altra banda, apliquen la seva visió singular, artística i sensorial del disseny gràfic en la formalització dels seus projectes.

Planta 1

«SONS D'AIGUA» de Pau Elias

Espai miniPanera

27.10.2018 – 24.02.2019

En aquesta ocasió Pau Elias colonitzarà l'espai miniPanera per realitzar-hi una instal·lació sonora amb ampolles plenes d'aigua de diferents textures, colors i sons. Aquesta mostra ofereix una experiència sensorial, en què la llum i el so crearan una atmosfera idònia per apropar-nos al joc sensorial en família.

Pau Elias és un músic especialitzat en pedagogia del llenguatge i educació musical. Va cursar els estudis al Musikene de Sant Sebastià. Des del 2014 du a terme Aquafonia, un projecte pedagògic musical que experimenta les propietats musicals de l'aigua. Parteix de la percussió corporal per buscar sons que ens transportin al medi aquàtic, de manera que crea breus composicions amb instruments «aquafònics», la qual cosa ofereix una experiència sonora i visual amb l'aigua com a eix vertebrador.

CENTRE D'ART LA PANERA

Pl. de la Panera, 2

25002 Lleida

Tel. (+34) 973 26 21 85

www.lapanera.cat

Per a més informació o imatges:

Comunicació i premsa:

comunicaciolapanera@paeria.cat

Imatges a: https://www.flickr.com/photos/la_panera/albums

Horaris:

De dimarts a divendres, de 10 a 14 h i de 16 a 19 h

Dissabtes, d'11 a 14 h i de 17 a 20 h

Diumenges i festius, d'11 a 14 h

Dilluns, tancat

Visites comentades:

Dissabtes, a les 12 i a les 18 h

Diumenges, a les 12 h

Reserva prèvia trucant al 973 26 21 85, o enviant un correu electrònic a

educaciolapanera@paeria.cat.

Ho organitza:

Generalitat de Catalunya
Departament de Cultura

centre d'art la panera

Ajuntament de Lleida

Hi col·labora:

AJUNTAMENT DE
TARRAGONA

Fundació Joan Miró
* JF Barcelona

Generalitat
de Catalunya
**Departament
de Treball,
Afers Socials
i Famílies**

S A L A
J A R T E
J A R T A
S A L A
J O V E

**SCREEN
BOX**

